

ਅਪੀਲੀ ਸਿਵਲ

ਬੀਫੇਰ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕਪੂਰ ਜੇ.ਜੇ.

ਕੰਵਰ ਮੋਤੀ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਅਪੀਲੈਂਟ।

ਬਨਾਮ

ਐਮ.ਐਸ.ਟੀ. ਚਰਜੇ, - ਮੁਦਈ-ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

1948 ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 173

*ਕਸਟਮ—ਕਾਂਗੜਾ ਜ਼ਿਲੇ ਦੇ ਰਾਜਪੂਤ—ਚਾਹੇ ਰਿਵਾਜ ਜਾਂ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ—ਵਿਧਵਾ—
ਕੀ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਸਿਰਫ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਲਈ—ਪਾਲਮਪੁਰ ਤਹਿਸੀਲ ਦੇ ਰਿਵਾਜੀ
ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 102 ਦਾ ਜਵਾਬ।—ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਐਕਟ (1887 ਦਾ XVII) ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਮੁੱਲ -
ਸੈਕਸ਼ਨ 111 ਅਤੇ 158- ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵੰਡ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ- ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵੰਡ ਸੰਬੰਧੀ ਸਿਵਲ
ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਨਾ।*

ਮੰਨਿਆ,—(1) ਕਿ ਰਾਜਪੂਤ ਕਾਂਗੜਾ ਜ਼ਿਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਖੇਤੀ ਕਬੀਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹਨ, ਜੇਕਰ ਪੂਰੇ
ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ, ਅਤੇ ਉਹ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਕਸਟਮ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹਨ;

(2) ਕਿ ਪਾਲਮਪੁਰ ਤਹਿਸੀਲ ਦੇ ਰਿਵਾਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 102 ਨੂੰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ
ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਧਾਰਨ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸੂਝਵਾਨ ਜਵਾਬ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ■ ਅਤੇ ਇੰਨੇ
ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਵਾਜਬ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪੁੱਤਰਾਂ ਵਾਲੀ
ਵਿਧਵਾ ਵੰਡ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਪੁੱਤਰਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵਿਧਵਾ ਨਹੀਂ; ਅਤੇ ਫਿਰ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਧਵਾ ਨੂੰ
ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਮਿਲੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਕੁਝ ਖਾਸ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਾਂਗੜਾ
ਜ਼ਿਲੇ ਦੇ ਮਿਡਲਟਨ ਦੇ ਰਿਵਾਜ-ਏ-ਆਮ ਦਾ ਜਵਾਬ ਪਾਲਮਪੁਰ ਤਹਿਸੀਲ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰਾ ਹੈ।
ਅਸੰਗਤਤਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਪਾਲਮਪੁਰ ਤਹਿਸੀਲ ਦੇ ਰਿਵਾਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 102 ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ
'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ;

(3) ਕਿ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਲਈ ਜੇ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 44 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ
ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਮ ਰੀਤ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਬੇ-ਬੇਟੇ ਮਰਨ ਤੇ ਉਸਦੀ ਵਿਧਵਾ
ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ - ਕਾਂਗੜਾ ਵਿੱਚ ਜੇ ਮਾਂ ਜਿਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਵਿਧਵਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸਫਲ
ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪੈਰਾ 11 ਵਿੱਚ ਰੈਟੀਗਨਜ਼ ਡਾਇਜ਼ੈਸਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ ਉਹੀ ਹੈ,
ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਰਦ ਰੇਖਿਕ ਵੰਸ਼ਜਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੀਵਨ
ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਰਿਵਾਰਕ ਰੀਤੀ ਰਿਵਾਜ ਜੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ
ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਆਪਣੇ ਪਤੀਆਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਨਹੀਂ
ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੀਆਂ ਹੱਕਦਾਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 158 ਅਧੀਨ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ ਅਤੇ ਵੰਡ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਉਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 111 ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੈ।

ਅਬਦੁਲ ਹੁਸੈਨ ਖਾਨ ਬਨਾਮ ਸੋਨਾ ਡੇਰੇ (1), ਦਾਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ। ਸੁਖਨ (2), ਬੂਟਾ ਬਨਾਮ. ਜਿਵਾਨੀ (3), ਅਬਦੁਲ ਕਾਦਿਰ ਬਨਾਮ ਐਮ.ਐਸ.ਟੀ. ਰਾਬੀਆ (4), ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਬਸੰਤ ਕੌਰ (5), ਅਤੇ ਮਿ. ਭਾਗ ਭਰੀ ਬਨਾਮ ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਨ (6), ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

ਸ਼੍ਰੀ ਐਚ.ਸੀ. ਮਿੱਤਲ, ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ, ਕਾਂਗੜਾ, ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਵਿਖੇ 1 ਅਕਤੂਬਰ *1948 ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ, ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਅਤੇ ਮਕਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅੱਧੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪਰ ਇੰਟ-ਭੱਠੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਝੱਲਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦੇਣਾ।

ਟੇਕ ਚੰਦ ਅਤੇ ਐਸ.ਸੀ. ਮਿੱਤਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਐਸ ਐਲ ਪੁਰੀ ਅਤੇ ਰਜਿੰਦਰ ਸੱਚਰ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਜਜ਼ਮੈਂਟ

ਕਪੂਰ, ਜੇ. ਇਹ ਫੈਸਲਾ, ਦੇ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰੇਗਾ, REA ਨੰ. 173 ਆਫ 1948 ਅਤੇ REA ਨੰ. 1949 ਦਾ 53. ਆਰ.ਐਫ.ਏ. ਨੰ. 173 ਆਫ 1948, ਮਿਸਟਰ ਐਚ.ਸੀ. ਮਿੱਤਲ, ਸੀਨੀਅਰ ਅਧੀਨ ਜੱਜ, ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ, ਮਿਤੀ 1-10-1948 ਦੁਆਰਾ ਮੁਦਈ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਤੇ ਆਰ.ਐਫ.ਏ. ਨੰ. 5945 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫਰਮਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਿਆਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਲਈ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਵੰਸ਼-ਸਾਰਣੀ ਦੇਣਾ ਸ਼ਾਇਦ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੋਵੇਗਾ:

6-4-1940 ਨੂੰ ਬਚਿੱਤਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵੰਡ ਹੋਈ ਅਤੇ ਸੰਗਤ ਸਿੰਘ, ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕੇਹਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਵੱਖਰਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਜੇ ਜਾਇਦਾਦ ਮੋਤੀ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਆਈ ਸੀ, ਉਹ ਸਾਂਝੀ ਰਹਿਣ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਪਰਿਵਰਤਨ ਵਿੱਚ, ਸਾਬਕਾ. ਡੀ. 5, ਪਿੰਟ ਪੇਪਰ ਬੂਬ ਦੇ ਪੰਨਾ 82 ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮਹਿਲ ਪਾਲਮਪੁਰ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ 'ਕੋਠੀ' ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੋਤੀ ਸਿੰਘ ਕੋਸ਼ੀਅਰ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਟਿੱਕਾ ਅੰਗੂਠਾ ਏ, ਦਖਲੀ ਸਲੂਨ ਵਿਚਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਮੋਤੀ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਆਈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਰਨਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵੀ ਹੋਰਨਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਆ ਗਈਆਂ। 14-8-1941 ਨੂੰ, ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੁਆਰਾ, ਸਾਬਕਾ. ਪੰਨਾ 12, ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਨੇ 22,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਲਈ ਸੀ. ਉਸ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ, ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੇ ਹੱਕ, ਚਾਹ ਅਤੇ ਚੌਲਾਂ ਦੀਆਂ ਮਸ਼ੀਨਾਂ, ਤੇਲ ਦਬਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮਸ਼ੀਨਾਂ, ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਪਾਵਰ ਹਾਊਸ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਿਥਰ ਉਪਕਰਣ। ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਮੇਂ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਪਰ ਮੋਤੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦੋ ਲੈਣਦਾਰ ਦਿਲਬਾਗ ਰਾਏ ਅਤੇ ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਬੀੜਾ ਚੁੱਕਿਆ। ਇਹ ਪਰਚਾ ਉਸੇ ਦਿਨ ਸ਼ਾਮ 7 ਵਜੇ ਠਾਕਰ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਦਰਜ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਇੰਤਕਾਲ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 1-2-1942 ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇੰਤਕਾਲ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਮਾਤਾ ਚਰਜੇ ਨੇ ਮਾਲ ਅਫਸਰ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੋਤੀ ਸਿੰਘ ਆਪਣਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਦੇਣ ਲਈ

ਰਾਜੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਇੰਤਕਾਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। 7-7-1942 ਨੂੰ ਸੰਗਤ ਸਿੰਘ, ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕੇਹਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੋਤੀ ਸਿੰਗਲੀ ਨੂੰ ਮਾਉਂਟ ਚਰਜੇ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਂਦਾ ਕਿ ਬੇਗਾਨਗੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਸੋਚੇ ਸਮਝੇ ਅਤੇ ਉਲਟਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਮਨਘੜਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਧਵਾ ਮਾਉਂਟ ਚਾਰਜੇ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਾਰਟਨ ਜੇ.ਜੇ.) ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ "ਵਿਕਰੀ ਇਕ ਫਰਜ਼ੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਸੀ ਅਤੇ ਇਕ ਵੀ ਪਾਈ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।" ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ 8-2-1946 ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਾਉਂਟ ਚਰਜੇ ਨੂੰ ਉਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਿਰ (ਬਦਲਾਇਕ) ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਏ. ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ 11-8-1943 ਨੂੰ ਕੱਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

17-1-1947 ਨੂੰ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੋਤੀ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੇਚੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਅਤੇ ਲੇਖਾ ਦੇਣ ਲਈ ਮਾਉਂਟ ਚਰਜੇ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ, ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਸਨ ਅਤੇ ਮੋਤੀ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਬਣਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੋਤੀ ਸਿੰਘ ਬਚਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਰਿਵਾਜ ਨਿਯਮ ਸੀ। ਵਿਰਾਸਤ ਵਿਚ, ਵਿਧਵਾ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ, ਸਿਰਫ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਸੀਮਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵੀ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਉਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਅਪੀਲ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮੁੱਦੇ ਨੰਬਰ 4, 5, 6, 8 ਅਤੇ 9 ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਹਨ:

4. ਕੀ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਮੁਦਾਲਾ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਸੀ?
5. ਕੀ ਮੁਦਈ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿੰਨੀ ਰਕਮ ਦਾ ਹੈ?
6. ਕੀ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਕਾਰਨ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ?
8. ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਇੱਕ ਧੋਖਾਧੜੀ ਅਤੇ ਜਾਅਲੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਸੀ, ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਮੁਦਈ ਖੇਤਰ ਦਾ ਤੁਰੰਤ ਕਬਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ?
9. ਰਾਹਤ।"

ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੋਤੀ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ, ਕਿ ਵਿਧਵਾ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਛੱਡੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ, ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਉਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਮੋਤੀ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵੇਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਟਫੇਨੀਐਂਟ ਇੱਕ "ਛੱਡਰੀ ਅਤੇ ਜਾਅਲੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ" ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਅਤੇ ਮਕਾਨਾਂ ਦੇ ਅੱਧੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ ਪਰ "ਇੱਟ-ਭੱਠੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ"। ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਮੋਤੀ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਸਾਂਝੇ ਸਨ ਮੋਤੀ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਰਵਾਈਵਰ-ਸ਼ਿਪ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਝਗੜੇ ਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਰਾਜਪੂਤ ਹਨ ਜੋ ਕਾਂਗੜਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕਬੀਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹਨ, ਜੋ ਪੂਰੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ, ਪਿਛਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਸੰਗਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਅਤੇ

ਮੇਤੀ ਸਿੰਘ ਵਿਚਕਾਰ ਲੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਸਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਸਟਮ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਕਸਟਮ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਸਾਂਝਾ ਪਰਿਵਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਇਦਾਦ ਵੰਡ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮੇਤੀ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਆਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਮੇਤੀ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ। ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਹੋਣਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਰਿਵਾਜ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਾਂਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੋਣ ਤਾਂ ਵੀ ਕੋਈ ਸਾਂਝਾ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਫਿਰ ਸਵਾਲ ਇਹ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਮੇਤੀ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜੋ ਵਿਕਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਕੀ ਉਹ ਝੂਠਾ ਸੰਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸੀ? ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਫਰਜ਼ੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਸੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ, ਸਾਬਕਾ. ਪੀ. 5, ਰੇਸ ਜੁੜਿਕਤਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਢੁਕਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਸਬੂਤ ਹਨ ਕਿ ਪਿਛਲੀ ਵਿਕਰੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਰਜ਼ੀ ਸੀ। 14 ਅਗਸਤ 1941 ਨੂੰ ਹੋਈ ਵਿਕਰੀ ਨੇ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਮੇਤੀ ਸਿੰਘ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਨੇ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਤਨੀ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਲਈ ਵੀ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ। ਮੇਤੀ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਵਿਖੇ ਵਿੱਕਰੀ ਲਈ ਮੋਹਰ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਸੀ। ਰਾਏਪੁਰ ਚਰਜੇ ਜਿੱਥੇ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਸੇ ਦਿਨ ਇਸ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ, ਚਲਾਇਆ ਅਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦਿਲਬਾਗ ਰਾਏ ਅਤੇ ਮਨੋਹਰ ਜੋ ਲਾਲ ਦਾ ਰਿਣੀ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲੈਣਦਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕਰਜ਼ਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸੀ। ਮੇਤੀ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਇਹਨਾਂ ਲੈਣਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਇਗੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲੈਣਦਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਰਸੀਦਾਂ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੇਤੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਦਿਲਬਾਗ ਰਾਏ ਅਤੇ ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾਈ ਸੀ, ਜੋ ਦੋ ਨੇਟਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ 1000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਲਈ ਸੀ। 12,000 ਅਤੇ ਰੁ. 10,000 ਕ੍ਰਮਵਾਰ, ਉਸਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰੋਨੋਟ, ਐਗਜ਼ੀ ਬਿਟ ਡੀ. 1 ਅਤੇ ਡੀ. 2, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਗਏ ਸਨ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਹੋਰ ਹਾਲਾਤ ਜੋ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੀ ਖੋਜ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਹਨ-

(i) ਕਿ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਕੋਈ ਗਰੀਬ ਆਦਮੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.1. ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.2 ਮਹੰਤ ਸਿੰਘ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 3 ਫਤਿਹ ਚੰਦ ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.4 ਪਰਸ ਰਾਮ ਨੇ ਸਾਰੇ ਆਪਣੇ (ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ) ਨੂੰ ਪਦਾਰਥਵਾਦੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ;

(ii) ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਦੋ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਅਧਰੰਗ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਸੀ। ਇਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਕਥਿਤ ਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਵੀ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਪੈਸੇ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕੋਈ ਕਰਜ਼ਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਅਖੌਤੀ ਪ੍ਰੋਨੋਟਸ ਨੂੰ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਸਮੇਂ ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿਚ 1500 ਮਣ ਚਾਹ ਦੇ ਬੂਟੇ ਰੱਖੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਸੀ। 22,000 ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਲਗਭਗ ਰੁਪਏ ਦਾ ਚੈੱਕ ਮਿਲਿਆ। ਸਾਲ 1938 ਜਾਂ 1939 ਵਿਚ ਕਲਕੱਤੇ ਤੋਂ 14,000। ਮਹੰਤ ਸਿੰਘ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.2, ਨੂੰ ਚਾਹ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦੇ ਸਬੰਧ

ਵਿਚ ਜਿਹਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਜਿਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ 1500 ਮਣ ਚਾਹ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਬਿਆਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਸੀ।

ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.5 ਰਸੀਲ ਸਿੰਘ ਬਚਿੱਤਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਭੈਣ ਦਾ ਲੜਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸ਼ਰਾਬੀ ਸੀ ਅਤੇ ਮੌਤ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਹਾਲਤ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਲੱਗੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਕਰੀ ਫਰਜ਼ੀ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਵਿਚ ਮੋਤੀ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਤੇ ਮੋਤੀ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮਾਸੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਕਿਉਂ ਨਾ ਉਤਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਚਰਜੇ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਮੋਤੀ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਮੋਤੀ ਸਿੰਘ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦਾ ਸੀ।

ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 1941 ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਇੱਕ ਅਸਲੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਕਾਲਪਨਿਕ ਸੀ।

ਅੱਗੇ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਸਿਰਫ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਕਸਟਮ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੋਣ ਅਤੇ ਭਰੋਸਾ ਪਾਲਮਪੁਰ ਤਹਿਸੀਲ ਦੇ ਕਸਟਮਰੀ ਲਾਅ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 102 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਪੇਪਰ ਬੁੱਕ ਦੇ ਪੰਨਾ 78 'ਤੇ ਛਾਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਹੈ। ਸਾਬਕਾ C. 1. ਸਵਾਲ ਅਤੇ ਜਵਾਬ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

"ਪ੍ਰਸ਼ਨ 102. ਕੀ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਲਿੰਗ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਜਾਂ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ, ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਵੰਡ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ?"

(i) ਜੇ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰ ਹਨ,

(ii) ਜੇਕਰ ਉਸ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਕੀ ਕੋਈ ਧੀ ਜਾਂ ਭੈਣ, ਜੋ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇ, ਵੰਡ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਧਵਾ, ਧੀ ਜਾਂ ਭੈਣ ਲਈ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਰਾਖਵੀਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਉਹ ਵੰਡ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ? ਜੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿਚ?

ਰਾਜਪੂਤ ਕਬੀਲੇ ਵੱਲੋਂ ਏ.

ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਸੰਪਤੀ ਵੰਡੀ ਗਈ ਹੈ, ਵੰਡ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਧਵਾ ਵੰਡ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਅਜਿਹੀ (?) ਧੀ ਜਾਂ ਭੈਣ ਵੀ ਵੰਡ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਧਵਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਵੰਡ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

1. ਪੁੱਤਰਾਂ (?) ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਉਹ ਵੰਡ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਧੀ ਜਾਂ ਭੈਣ ਦੇ ਦੂਜੇ ਵਿਆਹ ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਵੰਡ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਕਿਸੇ ਵਿਧਵਾ, ਧੀ ਜਾਂ ਭੈਣ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਲਈ ਰਾਖਵੀਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਵੰਡ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਸਾਰੀ ਉਪਜ ਉਸ ਨੂੰ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਜੁਬਾਨੀ ਉਦਾਹਰਨ. -- ਕੋਈ ਨਹੀਂ।

ਤਬਾਦਲੇ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ -- ਕੋਈ ਨਹੀਂ।"

ਸਵਾਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਧਾਰਨ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸੂਝਵਾਨ ਜਵਾਬ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਵਾਜਬ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪੁੱਤਰਾਂ ਵਾਲੀ ਵਿਧਵਾ ਵੰਡ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਪੁੱਤਰਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵਿਧਵਾ ਨਹੀਂ। ਅਤੇ ਫਿਰ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਧਵਾ ਨੂੰ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਮਿਲੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਕੁਝ ਖਾਸ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸਫ਼ਾ 168 'ਤੇ ਮਿਡਲਟਨ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਕਸਟਮਰੀ ਲਾਅ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"ਦੇਹਰਾ ਅਤੇ ਹਮੀਰਪੁਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਬੀਲੇ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੇ ਮਾਲਕ ਵੰਡ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਭੈਣਾਂ ਅਤੇ ਧੀਆਂ, ਜੋ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਆਹ ਕਰਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਵੰਡ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ। ਨੂਰਪੁਰ ਦੇ ਰਾਜਪੂਤ ਅਤੇ ਕਾਂਗੜਾ ਦੇ ਜਾਟ ਵੀ ਵਿਧਵਾ ਨੂੰ ਵੰਡ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਬਾਕੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਧਵਾ ਜਾਂ ਧੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੀ ਰਸੀਦ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਵੰਡ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਪੁਰਸ਼ ਮਾਲਕ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵੰਡ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।"

ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਬਟਵਾਰੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਤਹਿਸੀਲ ਜਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਮਰਿਆਦਾ 'ਤੇ ਨਹੀਂ, ਨਾ ਕਿ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਾਰਕ ਰਿਵਾਜ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਵੇਖੋ 'ਅਬਦੁਲ ਹੁਸੈਨ ਖਾਨ ਬਨਾਮ ਬੀਬੀ ਸੋਨਾ ਡੇਰੇ', ਏਆਈਆਰ 1917 ਪੀਸੀ 181 (ਏ)।

ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਮਿਡਲਟਨ ਦੇ ਰਿਵਾਜ-ਇ-ਆਮ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਾਲਮਪੁਰ ਤਹਿਸੀਲ ਨੂੰ। ਅਸੰਗਤਤਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਜੋ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪੇਪਰ ਬੁੱਕ ਦੇ ਪੰਨਾ 78 'ਤੇ ਛਪੇ ਇਸ ਜਵਾਬ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ।

ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਵੰਡ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਰਕਾਰੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 111 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ - 'ਦਾਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਐਮ.ਟੀ. ਸੁਖਨ', 11 ਪੁਨ ਰੇ 1895 (ਰੈਵ.) (ਬੀ), ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਚੀਫ਼ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ -- 'ਬੂਟਾ ਬਨਾਮ ਮਾਉਟ ਜੀਵਾਨੀ', 82 ਪੁਨ ਰੇ 1893 (ਸੀ), ਜਿਸ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿੱਚ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ - 'ਅਬਦੁਲ ਕਾਦਿਰ ਵੀ. ਮਾ. ਰਾਬੀਆ', 4 ਪੁਨ ਰੇ 1917 (ਰੈਵ.) (ਡੀ), ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ 'ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਬਸੰਤ ਕੋਰ', ਏਆਈਆਰ 1923 ਲਾਹੌਰ 81 ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। 2), ਵਿੱਚ ਚੀਫ਼ ਕੋਰਟ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ -- 'Mt. ਭਾਗ ਭਰੀ ਬਨਾਮ ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਨ', 70 ਪੁਨ ਰੇ 1912 (ਪੀ)।

ਪਰ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਲਈ ਜੋ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 44 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਮ ਰੀਤ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਮਰਨ 'ਤੇ ਉਸਦੀ ਵਿਧਵਾ ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ - ਕਾਂਗੜਾ ਵਿੱਚ ਜੇਕਰ ਮਾਂ ਜ਼ਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਸਫਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਵਿਧਵਾ ਦੇ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ. ਪੈਰਾ ਵਿੱਚ ਰੈਟੀਗਨਜ਼ ਡਾਇਜੈਸਟ ਵਿੱਚ ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 11

ਉਹੀ ਹੈ; ਉਥੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਰਦ ਵੰਸ਼ਜਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੀਵਨ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਰਿਵਾਰਕ ਰਿਵਾਜ ਜੋ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਆਪਣੇ ਪਤੀਆਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਲਈ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੀਆਂ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਇਹ ਮੰਨਾਂਗਾ ਕਿ ਵਿਧਵਾ ਆਪਣੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪਤੀ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਮੇਤੀ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਖਰਚੇ ਸਮੇਤ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਾਂਗਾ।

ਮਾਊਂਟ ਚਰਜੇ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਨੁਕਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਵੱਖਰਾ ਹੋਣਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਸਨੇ ਮਕਾਨਾਂ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਕਬਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਫ਼ਰਮਾਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਭਾਵ, ਡਿਕਰੀ ਵਿੱਚ ਆਈਟਮ ਨੰਬਰ 1 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਚਾਹ ਫੈਕਟਰੀ, ਫ਼ਰਮਾਨ ਵਿੱਚ ਆਈਟਮ ਨੰਬਰ 2 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਕਵਰਡ ਬੈਰਕਾਂ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਵਿੱਚ ਆਈਟਮ ਨੰਬਰ 3 ਵਿੱਚ ਦੱਸੀ ਗਈ ਚਾਹ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ। ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਕਿ ਮੁਦਈ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਜਾਇਜ਼ ਹੈ। ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਛੱਡੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਵੰਡ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ 158, ਭੂਮੀ ਮਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਵੰਡ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੈ। 111 ਜਾਂ ਉਹ ਐਕਟ. ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ ਲਈ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਵੱਖਰੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਫ਼ਰਮਾਨ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹੋਰ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਮਾਲਕ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਵੱਖਰਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵੰਡ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇ ਤਾਂ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਖਰਚੇ ਸਮੇਤ ਮਾਊਂਟ ਚਾਰਜੇ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਵਾਂਗਾ।

ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੀ ਅਪੀਲ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੀ ਅਪੀਲ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਜੇ. ਮੈਂ ਆਰਡਰ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ | ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ |